

Смирнов Євген Валерійович,
старший викладач кафедри
економіки підприємств ДВНЗ
«Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
Україна

Smyrnov Ievgen,
Senior lecturer of department
of Economy enterprises
of SHEE «Kyiv National
Economic University named
after Vadym Hetman»,
Ukraine

**ПРОАКТИВНА СКЛАДОВА
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ**

**PROACTIVE COMPONENT
OF INNOVATIVE ENTERPRISE
DEVELOPMENT IN
INFORMATION ECONOMICS**

Анотація. У статті наведено полярні аспекти та складові інноваційної діяльності підприємств з позиції сучасних парадигм інформаційної економіки. Приділено увагу проактивній поведінці підприємств як прогресивній і перспективній формі їх розвитку. Визначено та структуровано залежності в системі: інновації — проактивність — динамізм — ресурсозабезпеченість підприємств.

Ключові слова: проактивна поведінка, інноваційна діяльність, інформаційна економіка, динамічні здатності, ресурси підприємства

Summary. The article describes aspects of polar constituents and innovation activity from the standpoint of modern information economics paradigm. Attention is paid to the behavior of proactive companies both progressive and promising forms of development. Defined and structured dependence in the system: innovation — proactive — dynamism — with resources of the companies

Key words: proactive behavior, innovation, information economics, dynamic abilities, the company's resources

У період трансформації ринкової системи у бік інформаційної (мережної) економіки, коли основним ресурсом, який забезпечує зростання ВВП, стає інформація та знання, забезпечення високих темпів розвитку і підвищення рівня конкурентоспроможності продукції значною мірою визначається рівнем інноваційної активності підприємств.

З приходом інформаційних технологій у життя людини і діяльність соціально-економічних систем, інформація починає розглядатись як основа для отримання ресурсів більш високого порядку — знань. Жоден матеріальний ресурс не є ресурсом, поки не існує знань (не визначено можливостей) його продуктивного використання. Для забезпечення найвищої ефективності бізнесу необхідно постійно прагнути скорочення відставання між мож-

ливостями та ресурсами, а з іншого боку, існування часового інтервалу між можливостями і перетворення їх на ресурси є передумовою появи інновацій, а лідерами інноваційного розвитку стають підприємства, що оцінили (до них неоцінені) можливості, перетворивши останні на ресурси. Доведено, що перетворення можливостей підприємства на ресурси опосередковують його динамічні здатності. Таким чином, необхідно говорити про вимогу щодо *динамічності ресурсів* підприємств, яка у ХХІ столітті дедалі посилюватиметься. Тобто, розвиток динамічних здатностей як основи забезпечення конкурентних переваг, інноваційний напрямок у управлінні ресурсами підприємства.

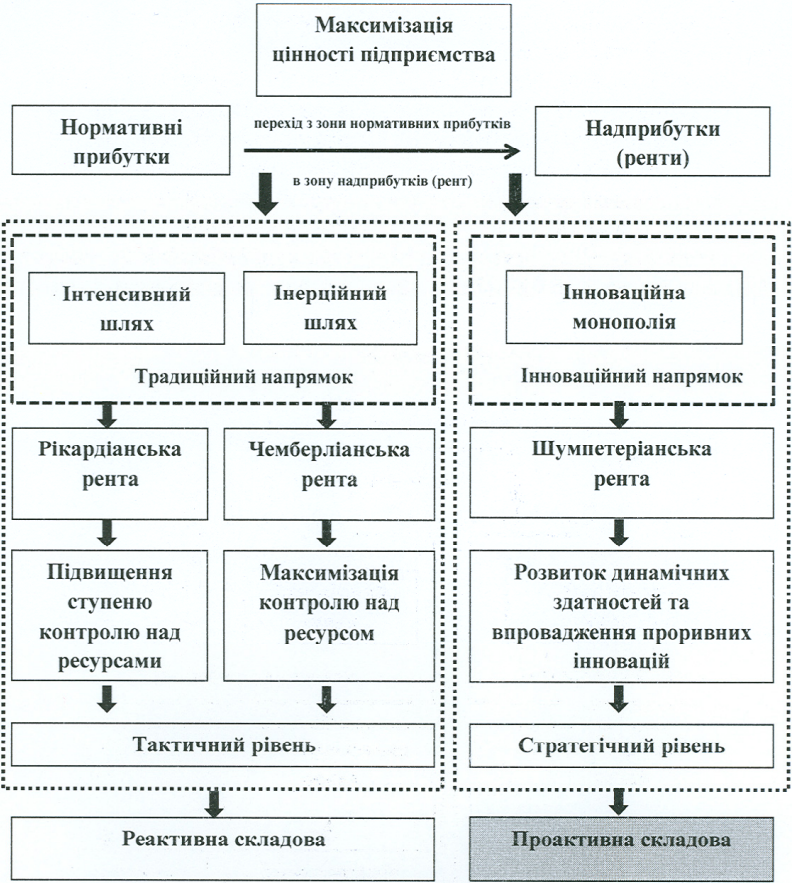

Рис. 1. Економічна логіка проактивності (розробка автора)

Традиційно, основним критерієм ефективності діяльності підприємства є його вартість, або, навіть, цінність (value). Прагнучи генерувати максимальну цінність, підприємство намагається перейти із зони нормативних прибутків у зону надприбутків — рент, й можливі два шляхи такого «переходу»: інтенсивний та інерційний. Інтенсивний шлях передбачатиме пошук найкращих ресурсів і контроль над ними (результат — *рікардіанська* рента), а інерційний шлях передбачає абсолютизацію рівня контролю підприємства над ресурсом і встановлення («одноосібно») рівня його максимальної ефективності (результатом якої є *чемберліанська* рента). На відміну від рікардіанської та чемберліанської, *шумпетеріанську* ренту отримують підприємства, що розвивають динамічні здатності і впроваджують проривні інновації. Тобто, шумпетеріанська рента є формою надприбутку, який отримує підприємство внаслідок так званої «інноваційної монополії» — від створення нового продукту, технології, впровадження маркетингових або організаційних інновацій, яких інші підприємства з певних суб'єктивних і об'єктивних причин не можуть скопіювати, забезпечуючи стійкі конкурентні переваги у стратегічній перспективі.

Таким чином, забезпечення ефективного функціонування підприємств на міжнародних ринках в умовах жорсткої конкуренції може бути досягнуто лише за умови проактивної стратегічної поведінки, яка базується на засадах пріоритетного розвитку динамічних здатностей. Проводячи аналогії з психологією, проактивну стратегію компанії можна порівняти з інтернальною поведінкою людини — тобто властивістю особистості, яка приймає відповідальність за те, що з нею відбувається, за свої вчинки. Ця якість відбиває рівень суб'єктивності контролю, а також знаходиться у тісному зв'язку з розвитком особистої відповідальності. Ті ж самі аспекти екстраполуються на значущості проактивної поведінки в стратегічній перспективі компанії.

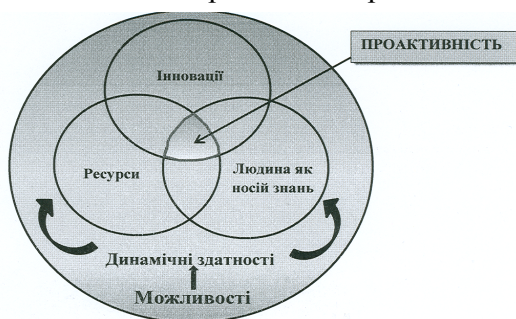

Рис. 2. Сутність проактивної складової в інноваційній діяльності підприємства (розробка автора)

Література

1. *Огірко І. В.* Інформаційна економіка як напрям дослідження економіки та інформаційних технологій // Формування нової парадигми економічної теорії в Україні. — Л.: Вид-во ЛНУ ім. Франка, 2001. — Вип. 8. — С. 140—145.
2. Стратегічне управління знаннями підприємства: монографія [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Л. П. Батенко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А. П. Наливайка. — К.: КНЕУ, 2014.
3. *Смирнов С. В.* Теоретичні аспекти ресурсного забезпечення інноваційної діяльності підприємств // Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка підприємства: теорія і практика», 21 жовтня 2010 р. — С. 285—288.

УДК 658.012.011.56

E-mail: yakovlev@kpi.kharkov.ua

Яковлев А. І.,
д-р екон. наук,
проф., заслужений працівник
освіти України, Національний
технічний університет
«Харківський політехнічний
інститут», Україна

Yakovlev Anatoly,
Doctor of Economics, Professor,
Honored Worker of Education
of Ukraine, National Technical
University «Kharkov Polytechnic
Institute», Ukraine

ВИЗНАЧЕННЯ НАЙЕФЕКТИВНІШИХ СФЕР УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

TO IDENTIFY THE MOST EFFECTIVE AREAS OF INNOVATION

Анотація. Проналізовано вибір пріоритетів інновацій. Розроблено відповідні методичні засади. Запропоновано рекомендації щодо вибору найсприятливіших галузей інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, пріоритети, інноваційні робочі місця, ефективність їх створення, амортизація, сприятливі галузі інноваційного розвитку.

Abstract. The analysis of the choice of priorities of innovation. Relevant methodological principles. Proposed recommendations on choosing the most conducive areas contribute to innovation development.

Keywords: innovation, priorities, innovative jobs creation effectiveness of their depreciation, favorable industry innovation development.

В Україні накопичено чималий досвід у цьому напрямі. Відмітимо роботи В. М. Геєця та ін. [1], Л. І. Федулової та ін. [2], О. В. Михайленко та ін. [3], а також Ю. В. Яковця [4], Р. Каплана та Д. П. Нортон та ін. [5]. Однак вони потребують подальшого удосконалення, що й визначило тему даної доповіді.